

TUOMO K. SILASTE

ESA
PSYKOPAATTI

ROMAANI

Esa – psykopaatti

© Tuomo K. Silaste

Editointi: Kaija Vänni
Ulkoasu: R. Penttinen
Kustantaja: Mediapinta, 2011

ISBN 978-952-235-368-9

PROLOGI

Nuori toimittaja Kia Saranto oli tullut kotiinsa, Helsingin Runeberginkadulla olevaan huoneistoon. Hän odotti ystäväänsä taiteilija Börje Kolmiota. Hän suri rakastamaansa miestä Esa Puttosta, joka ei enää koskaan kulkisi vapaana, vaan joutuisi lopun elämänsä olemaan suljettuna mielisairaalaan.

Ovikello soi. Kia meni avaamaan oven. Hän katsoi Börjeä. – Sinähän olet humalassa! – Hiukan. Mua ottaa päähän se Esan kohtalo. Mies oli niin hyvä jäbä, jeesas mua, kun mulla ei ollut fyrkkaa. – Bamlaa suoraan vaan, että sä elit Esan siivellä. Kia naurahti. Börje otti repustaan konjakkipullon, avasi sen ja pyysi Kiaa hakemaan keittiöstä kaksi lasia. Kia empi: – Minä en taida nyt ottaa konkkua. – Miksi et ottais, kun mä tarjoon? Mä kaadan sulle. Tää on hyvää merkkiä. – No, jos mä otan tämän ker-
ran. Kaada sitten. – Kas tässä sinulle lasi. – Kiitti. – No otetaan Esan ...

– Anteeksi kun mä keskeytän. Mulle tuli mieleen, että meidän pitäisi tavata Otto, mitä mieltä olet?

– Kyllä se mulle sopii. Mä voin soittaa sille ja kysyy, milloin me voitaisiin tulla. Mä soitan nyt, heti!

– Pitäisikö sittenkin soittaa myöhemmin?

– Mä soitan nyt heti, enkä myöhemmin. Börje kiihtyi.

– Mä menen makkariin, niin voit bamlata rauhassa Oton kanssa.

Börje katsoi, kuinka Kia sulki makuuhuoneensa oven. Börje kaivoi taskustaan kännykän, valitsi numeron ja jäi kuuntelemaan. Puhelu oli lyhyt. Juuri kun Börje lopetti, makuuhuoneen ovi avautui ja Kia tuli olohuoneeseen. – Milloin Otolle sopii tapaaminen? – Otto sanoi, että vaikka tänä iltana. – Ihanko totta? – En mä skeidaa bamlaa, joten mennään. – Muuten, tulin tänne sinun luoksesi jalan, joten... – Mutta ethän sinä voi ajaa, kun otit sen konkun! – Tuossa se on pöydällä. Joten minä voin ajaa. – Fiksu nainen. Börje naurahti ja otti konjakin loppuun. Jonkin ajan kuluttua Kia pysäytti pienen Fiatin rakennusneuvos Otto Kolmion kaksi-, osin kolmikerroksisen loistohuvilan pihalle. Tammisaarella Börje ja Kia näkivät huvilan parkkialueella useita henkilöautoja. Oton ison sinisen Mersun vierellä seisoi matala, kangaskattoinen urheiluauto ja sen rinnalla Åsan keltainen kuplavolkkari. – Kenen auto on tuo musta urheiluauto ja mitä se tekee Otto Kolmion pihassa? Börje ihmetteli puoliääneen. – Saanko arvaata, miksi tuo urheiluauto on täällä? – Kerro!

– Siitä, kun erosimme Otosta, on kulunut noin kaksi kuukautta...

– Kia kerro heti, mitä sinulla on mielessäsi.

– Jospa täällä on käynnissä perunkirjoitus?

Samalla aukeni huvilan pääovi ja ulos astui tyylikäs nainen. – Kuka hän on?

”Toiset ihmiset voivat häikäilemättömästi käyttää sairaita ihmisiä pelinappuloinaan.”

O S A I

1

Toimittaja Kia Saranto seisoi Helsingin Yliopiston vanhan puolen, suuren luentosalin kaksoisoven edessä ja odotti monien muiden tavoin niiden avautumista. Kello oli yhdeksän perjantai-aamuna. Kia säpsähti, kun joku kopautti kevyesti häntä olkapäähän ja kysyi:

– Onkohan nämä lattialta löytämäni hansikkaat mahdollisesti teidän?

Kia kääntyi ympäri. Kysyjä oli noin viisikypinen, hyvin pukeutunut, punatukkainen tyylikäs nainen. Hänen puheessaan oli hauska rannikoruotسالainen aksentti. – On ne mun. Kiitti sulle kovasti. Mutsi ei diggaisi sitä, että mä hävitän sen minulle ostamat hanskat näin pian. Kiitti vielä. – Anteeksi neiti, olen Åsa Kolmio. Voitaisiinko me istua vierekkäin professori Arthurin luennolla? Kia silmäsi vaivihkaa naista. Tämä näytti varakkaalta. Nainen alkoi kiinnostaa häntä.

– Kyllä se sopii. Muuten olen toimittaja Kia Saranto. Istutaan vaan, ei minulla ole mitään sitä vastaan.

– No hyvä, siinä sivussa voimme vaihtaa mieli-
piteitä.

Vahtimestari tuli paikalle ja avasi suuren luento-
salin ovet. Kaikki ryntäsivät saliin. Kia ja Åsa saivat
käytävän reunalla olevat paikat.

– Tulitko kuuntelemaan amerikkalaista profes-
sori William Arthuria, sen vuoksi, että hän on yksi
johtavia psykopatian asiantuntijoita?

Professori antoi odottaa itseään. Kello oli jo var-
tin yli yhdeksän. Ihmiset kävivät levottomiksi ja
keskustelivat äänekkäästi.

– Mä tulin, kun huomasin Hesarissa pienen il-
moituksen, jossa kerrottiin tästä luennosta. Minua
on alkanut kiinnostaa psykopatia.

– Niin minuakin. Kuulin eräältä ystävältäni pro-
fessori Arthurista, hän on eräs maailman johtavista
psykopatian asiantuntijoista. En ole asiantuntija,
muuten vaan utelias. Åsa naurahti.

– En minäkään. Kia virnisti vastaukseksi.

Professoria ei kuulunut vielääkään. Kello lähenteli
jo puolta kymmentä. Naiset hymyilivät toisilleen.
Kumpikaan ei tiennyt, miten jatkaisi. Kia sulki sil-
mänsä ja muisteli: olin valmistunut vuonna 2002
datanomiksi ja hakenut suuren lehtitalon toimittajan
paikkaa. Yllätyksekseni sain sen. Muistan, kuinka
iloinen ja onnellinen äiti oli, kun olin saanut ensim-
mäisen, pysyvän työpaikan. Äiti asui yhä itsekseen
Kalliossa, siinä samassa kaksiossa Kolmannella
Linjalla, mihin olin syntynyt. En ymmärtänyt tuol-
loin, miten tiukoilla äiti oli. Isä, äitini kertoman mu-

kaan, löysi heti syntymäni jälkeen toisen naisen ja erosi. Vajaan vuoden kuluttua hän kuoli. Kaksion velat jäivät äidin maksettaviksi. Selvitäkseen asuntolainasta hän jakoi lehtiä Kalliossa, pesi pyykkiä rikkaille rouville, siivosi, missä siivousta tarvittiin. Samalla hän koulutti minut, ainoan lapsensa ylioppilaaksi ja datanomiksi. Näin jälkeensä hävettää, kun pyysin vähän väliä mutsilta fyrkkaa leffaan. Kia havahtui siihen, että professori aloitti luentonsa, joka tulkattiin suomeksi.

– Luentoni otsikko on: ” Tunteet ja ihmissuhteet – psykopaatin luonnekuva”.

– On erittäin tärkeätä saada vastaus kysymykseen, kuuluvatko psykopaatit mielenterveyshoidon piiriin vaiko rangaistuslaitoksiin. Vastaus tähän kysymykseen on erittäin tarpeellinen kaikille niille, jotka joutuvat tekemisiin psykopaattien kanssa. Tarcoitan sosiaalityöntekijöitä, lääkäreitä, asianajajia, mutta myös tavallisia ihmisiä. Professori otti pöydällä olevasta lasista vettä ja jatkoi:

– Kerron heti alkuun teille Kaliforniassa asuneista kaksostytöistä Carolainista ja Annesta. Sisarusten 30-vuotispäivän aattona heidän vanhempansa pohtivat taakse jääneitä vuosia sekavin tuntein. He olivat ylpeitä Carolainista, ja tämän saavutuksista, mutta täysin pettyneitä Anneen, erityisesti hänen arvaamattomaan käytökseensä. Hänen monet tekonsa ja edesottamuksensa olivat tulleet vanhemmille kalliiksi. Tytöt eivät olleet identtiset kaksoset, mutta silti hyvin samannäköisiä. Persoonallisuudeltaan he erosivat toisistaan

kuin taivas helvetistä. Professori naurahti. Sali hö-
rähti nauramaan.

– Jos mahdollista sisarusten vastakohtaisuus oli
voimistunut niiden kolmenkymmenen vuoden ai-
kana. Carolain oli muuttanut pois kotoaan ja soitti
New Yorkista, että hän oli saanut hyvän työpaikan
tunnetussa asianajotoimistossa. Jonkun ajan päästä
Annen kuraattori soitti vanhemmille ja kertoi, että
Anne ja toinen hoitokodin naisasukas olivat karan-
neet yhdessä keskellä yötä, eikä heistä oltu kuultu
mitään kolmeen päivään. Edelliseltä karkumatkal-
taan Anne oli löydetty nälkäisenä ja huumeiden vai-
kutuksen alaisena Alaskasta asti¹). Professori piti
pienen tauon.

– Vanhemmat olivat ylpeitä siitä, että Carolain
oli löytänyt itselleen turvan työstään. Mutta heitä
piinasi kaiken aikaa huoli Annesta ja mitä hän teki.
Tuolloin elettiin jo aikoja, jolloin ihmisten odo-
tettiin hallitsevan omat pelkotilansa. Oli erilaisia
pillereitä, jotka oli tarkoitettu masennukseen. Silti
yksikään Annea hoitaneista lääkäreistä, sosiaalivi-
ranomaisista, psykiatreista ja psykologeista ei pys-
tynyt kertomaan, miten Annea voitaisiin auttaa. Ku-
kaan ei osannut edes sanoa, oliko Anne hullu vaiko
ainoastaan paha ja itsekäs tyttö. Tarkastelen lopuksi
aiheeseen liittyvää terminologiaa. Useat alan ammat-
tilaiset ja tutkijat käyttävät vuoronperään termejä
psykopaatti tai sosiopaatti. Minä taas katson, että
oireen kehittymiseen vaikuttavat myös psykologi-
set, biologiset ja perinnölliset tekijät. Käytän itse
termiä psykopaatti.

Kehittämäni piirrelistan avulla on mahdollista selkeyttää kuvaa psykopaatista. Avainoireita ovat tunne-elämältään lipevä ja hurmaava, itsekeskeinen ja mahtipontinen, katumuksen ja syyllisyyden tunne puuttuvat, myötäelämiskyky puuttuu, petollinen ja muita hyväksikäyttävä sekä henkilön pinnallinen tunne- elämä. Tilaisuus oli päättynyt.

1) Vapaasti; Robert d. Hare. Ilman omaatuntoa. Gilgames, 2004.

2

Herätyskello pirahdi soimaan. Kello oli vähän vaille seitsemän. Kia heräsi Runeberginkadulla olevassa kaksiossaan, nousi ylös, meni kylpyhuoneeseen ja otti suihkun. Laitettuaan ylleen minihameen, valkoisen edestä napitettavan puseron, punaisen jakun ja korkeakorkoiset kengät, nuori nainen kiirehti työpaikalleen. Päästyään omaan työhuoneeseensa Kia riisui punaisen jakkunsa ja laittoi sen huoneen nurkassa olevaan vaatekaappiin. Hän istahti työpöytänsä taakse, korkeaselkäiseen tuoliin. Pöydällä oli valkoinen tietokone, samanvärinen sisäpuhelin ja pöytäkalenteri. Olisipa äiti nyt täällä ja näkisi tämän huoneeni, Kia mietti. Hän heräsi mietteistään, kun sisäpuhelin hälytti. – Tulisitko heti huoneeseeni. Päätoimittaja Rauhalalla kutsui. – Minä tulen. Mitähän asiaa Rauhalalla mahtaa olla? Kia mietti, nousi tuolista ja kiirehti päätoimittajan työhuonetta kohti, joka oli saman, pitkän käytävän toisessa

päässä. Hetken päästä nuori toimittaja seiso i sydän pamppaillen päätoimittajan oven takana ja odotti punaisen ovivalon sammumista. Valo vaihtui vihreäksi. Kia avasi oven ja astui huoneeseen. Rauhala oli työpöytänsä ääressä ja puhui puhelimeen. Päätoimittaja osoitti kädellään sohvaryhmää. Kia istahti mustaan, nahkaiseen nojatuoliin. Hän katse li Rauhalan huonetta. Sohvaryhmän vastakkaisella puolella oli lattiasta kattoon ulottuva, koko seinän pituinen vaalea kirjahylly. Se oli täynnä erivärisiä mappeja, kirjoja ja irtopapereita, jotka pursuivat ulos hyllystä. Hyllyn edessä oli suuri, ellipsin muotoinen neuvottelupöytä. Sen ympärillä oli kuusi pehmustettua, korkeaselkäistä tuolia. Pöydän keskellä oli pronssinen miehen pää ja pari paksulasista tuhkakuppia. Rauhalan puvun takki oli laitettu huolettomasti neuvottelupöydän päähän, lähinnä hänen työpöytää olevalle tuolille. Se kertoi selvästi, missä on neuvotteluissa Rauhalan paikka. Siihen ei ollut asiaa kellään. Puhelu jatkui. Kia muisteli tapaamistaan Åsan kanssa ja kaikkea sitä, mitä hän oli kertonut Esa Puttosesta. Rauhala ei tiedä mitään tapaamisestamme, enkä aio kertoa siitä hänelle, Kia mietti.

Lopulta paitasillaan oleva mies sulki puhelimen, nousi tuoliltaan, käveli sohvaryhmän luokse ja istahti Kiaa vastapäätä toiseen samanlaiseen nojatuoliin. Nuori nainen kiskaisi mustaa minihamettaan vaistomaisesti alaspäin. Hetken päästä se oli nousut takaisin, yli reisien puolivälin. Mustan hameen alta pilkisti valkoinen, pitsireunainen alushame. Rauhala vilkaisi naista. Kia hymyili Rauhalalle.